

600—850

Pallava Temples

Mr. J. H. van Wijk

Wat waarnemingen in India

Ik had de gelegenheid in december en januari in Zuid-India te zijn en rond te kijken in het land tussen Madras en Madurai. We zijn er in de tropen en dat betekent dat het nooit koud wordt. Dat is een voldoende reden voor allerlei planten om die streken te mijden. Het landschap is langs de oostkust overwegend vlak. Het zijn miocene afzettingen, waaruit de resten van een granieten ondergrond als sterk afgesleten bergen omhoog puilen. Soms zijn die bergen bergjes, en hebben de mensen er tempels en dierenbeelden in uitgehouwen, beter gezegd, ze hebben er net zo veel uit weggehouden tot er tempels en dierenbeelden overbleven. Die zijn af en toe wonderbaarlijk mooi, zoals de olifant bij de beroemde zeven pagoden, het basrelief met de olifanten en de apenfamilie van Mahabali-poeram, alsmede de koe, die er uit ziet als een modern beeldhouwwerk omdat hij niet is voltooid: de makers werden vermoedelijk verdreven.

Meer naar het binnenland beginnen bergketenen, allemaal uit het archaicum, sterk versleten. De vlakten zijn vol meren en waterwerken, overwegend met rijstvelden en palmen; de bergen zijn droog, rood, uitgelooft en dikwijls kaal. Overal verspreid liggen dorpen, en bij die dorpen staan veel kokos- en suikerpalmen. Langs de wegen staan overal de machtige banyanbomen met hun bruine luchtwortels. Jammer genoeg stonden ze niet in bloei. Wel in bloei stonden de mango's (*Mangifera indica*), een Anacardiaceae met trossen kleine gelige bloemen. De vrucht heeft zalmkleurig vlees en smaakt goed. De mango is een oude ingezetene van India. De sage laat Boeddha rusten onder een mangoboom. De papaya (*Carica papaya*) heeft het uiterlijk van een palm, maar is een uit Amerika gekomen kruidachtig gewas. De vrucht doet denken aan een meloen, maar de smaak aarzelt wat tussen meloen, perzik en banaan. De Casuarina (*Casuarina equisetifolia*) neemt in het landschap de rol over van onze coniferen. Hij is echter geen echte conifeer. Het hout wordt gebruikt als brandstof en de boom wordt in menigten aangeplant om zandige kusten tot vaste grond te maken. De „naalden” van deze Australiër zijn bijzonder bros, net

als paardestaarttakjes. Bij steden en nederzettingen is een veelheid van bloesemstruiken en bloesembomen. In La Mortola en Menton zag ik een *Caesalpinia*, die een gouden regen leek, maar dan met rechtop staande grote gele trossen. In India heeft men de *Caesalpinia pulcherrima*, een drie à vier meter hoge struik met wikke-bladeren en eidelinge trossen prachtige rode, roodgele en gele grillig gevormde bloemen met lange rode meeldraden. Ze staan praktisch overal. Gul Mohr (*Delonix regia*), lijkt er op, maar is veel groter. In het algemeen is er een grote rijkdom aan Papilionaceeën, die ook veel eetbare vruchten opleveren, zoals de linzen. Heel mooi is de Cassia, die rood of geel kan zijn. Deze struik pioniert ook de woestijnsteppen binnen, waar de mens nog niet aan ontginning is toegekomen. Allerlei *Hibiscus*-soorten, doorgaans met grote donkerrode bloemen, soms met wonderlijk ingesneden hangende bloemen, waar meeldraden en stamper weer onderuit hangen, sieren de parken en tuinen. Daar staan ook drie meter hoge *Ixora*'s, die wij alleen in de kamer kunnen laten doodgaan en de *Poinsettia*, de kerstplant bij uitnemendheid. *Ipomea*'s met donker violette kelken hangen overal over daken en veranda's en staan langs de landwegen.

Mijn prettigste verrassing was een wandeling uit Gandhigram naar de nabijgelegen Sirumalaibergen over een steeds kalere en drogere rode grond. Vlak bij de voet dier bergen was een rotsachtig rivierdal, kurkdroog. Het was bezet met bloeiende cactussen, opuntiasoorten en enige andere hoge cactusstruiken. Er doorheen slingerden stekelige wolfsmelken zonder enig blad, en er bovenuit wiegde *Gloriosa superba*, een zeldzaam mooie lelie met grillig gevormde en gebogen rode en gele bloembladen; de taaie bladeren haakten zich met een krul aan het eind vast aan de cactus. Van de insecten vallen de bidsprinkhanen op en vele zeer fraaie vlinders, die zich echter niet laten fotograferen. Ze zitten nooit stil.

Ten aanzien van de vogels is opvallend het enorme aantal kraaien, de bonte kraai (*Corvus splendens*) en de zwarte kraai (*Corvus macrorhynchos*). Wat bij ons spreeuwen doen, doen daar de Maina's, stevige, zwarte, met witte en gele vlekken voorziene vogels, die op de daken zitten en de andere vogels nadoen. Op telegraafdraden zitten bij voorkeur ijsvogels, minstens vier soorten, soms in de prachtigste glanskleuren rondom groen en blauw, soms zwart-wit, soms groot, soms klein. Parkieten zitten daar ook graag. Twee soorten spreeuwachtige vogels met lange gevorkte staarten ziet men overal. Ook zweven overal roofvogels. Waar armoede heerst, zwerft de grote donkere paria-wouw (*Milvus migrans*), maar vaak ziet men ook de Brahmin-wouw met een spierwitte kop en borst en een geel met bruine onderzijde. Een derde grote roofvogel is spierwit met zwarte vleugelpunten. Hij noemde zijn naam niet. De witte aasgier *Neofron percnopterus* heb ik ook enige malen gezien. In het tempeldorp Tirukkalikundram wordt een paar aasgieren door priesters elke dag gevoerd. Dat is een publieke vermakelijkheid.

De hop zit zelfs midden in de steden; langs de wegen vliegen vaak bijeneters. We bezochten een reservaat voor watervogels, waar op een reeks eilandjes in een meer broedkolonies waren van meeuwen, reigers, zilvereigers, aalscholvers, slangenvogels, kwakken, ibissen, flamingo's, pelikanen en de openbek-ooievaar (de beide snavelhelften raken elkaar slechts met de punt, hij heet *Anastomus oscitans*).

Links: zeboe.

Boven: aasgieren in het tempeldorp Tirukkalikundram.

Van onze noordelijke vogels zag ik weinig mezen, maar wel onze doodgewone huismus.

Uiteraard heb ik de kunsten van slangenbezweerders kunnen bewonderen, met echte cobra's. Bij een demonstratie blies een van de mannen een minuut of wat op zijn fluit en daar kwam uit de struiken zowaar een cobra aanwandelen. De geschiedenis vermeldt niet of ze hem daar eerst hadden neergezet.

Zeker vergeet ik nooit de fraaie schelpen van de Indische Oceaan op het strand van Madras. Het strand is heel vlak en enorm breed. Er wordt veel gevist, maar het vuil van de stad stroomt met het rivierwater in zee en bederft de visstand. De meeste vissers lijden een pauperbestaan en verzwegen niet, dat wat hen betreft de regering hun best aan ander werk mocht helpen en hen bevrijden van het leven in armelijke lemen hutten. Op dat strand vond ik fraaie *Conus*-soorten, *Murex*, *Pterocera*, *Cassis*, *Cypraea*, *Fusus*, *Voluta*, *Xenophora* (om enkele te noemen). Ze lagen er opvallend dicht bijeen, zo voor het grijpen. Des avonds was het een bijzonder merkwaardig gezicht, al die schelpen, netjes op rijtjes, soort bij soort, een lampje er bij en een man, die ze verkocht. De fraaiste *Cypraea*'s werden versierd met godenvoorstellingen. Een prachtige *Nautilus*-soort spande de kroon.

Men had mij vele apen en olifanten aangekondigd; we zagen er maar heel weinig. De aapjes waren klein en van het fabrieksmerk Gibbon, de olifanten waren groot en van het merk lastdier. In hoofdzaak waren de

De apenfamilie van Mahabalipoeram

zoogdieren vertegenwoordigd door de runderen, schapen en geiten. Imposant is de buffel met zijn enorme naar achteren gerichte horens. De zebu zag ik weinig, maar het Indische rund zo veel te meer. Het varieert veel in kleur en in grootte en vooral zijn de horens zeer verschillend van vorm. Dat is bij veel runderrassen het geval.

Samenvattend: ik wil best eens een excursie leiden naar dat land.

Wie weet de oorzaak ?

In september 1960 werd in de Camargue de hiernaast geplaatste foto genomen van een distelplant vol huisjesslakken. Waarom zaten deze met zo velen bij elkaar? De plant bevond zich in het volle zonlicht, zonder de minste beschutting. De distelplant was tamelijk uitgedroogd, zodat voeding wel geen rol gespeeld kan hebben. In de gehele omtrek was verder geen slak te zien.

Zou het een soort paar-plaats geweest zijn?

A. R. E. Buscquet

Houtsnippen

Dr. F. J. Kuiper, Beethovenlaan 26 te Bilthoven stelt onder auspiciën van het R.I.V.O.N. te Bilthoven en het I.T.B.O.N. te Arnhem een onderzoek in naar het voorkomen van de houtsnip als broedvogel in Nederland, zowel in vroeger jaren als nu.

Mocht u een nest van een houtsnip vinden of baltsende mannetjes waarnemen, wilt dit dan aan Dr. Kuiper melden (telef. 0 3402 - 2685) opdat nog dit jaar een zo volledig mogelijk overzicht van de huidige stand van de houtsnip als broedvogel kan worden verkregen.